

Provkonstruktion

Årskurs: 8

Ämne: Samhällskunskap

Tema: Lag och rätt

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevers kunskaper om Sveriges rättsystem, lagar och rättigheter samt skyldigheter. Provets frågor ska ge en god bild av elevernas förmåga att resonera kring och tillämpa kunskap om lag och rätt i samhället.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

”I kursen ska det också ingå kunskaper om hur lagar och rättigheterna skyddar medborgare och att det finns en funktionsduglig rättsordning.”

Kunskapskrav

- Eleven ska kunna redogöra för grundläggande aspekter av det svenska rättssystemet.
- Eleven ska förstå och kunna förklara betydelsen av lagar och rättigheter.
- Eleven ska kunna analysera hur lagar påverkar samhället och individens liv.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken instans beslutar om nya lagar i Sverige?
 - A) Högsta domstolen
 - B) Riksdagen**
 - C) Regeringen
 - D) Kommunfullmäktige
2. Vad skyddar grundlagen?
 - A) Medborgarnas rättigheter**
 - B) Statens finanser
 - C) Företagens verksamheter

- D) Internationella relationer
3. Hur många ledamöter finns det i Sveriges riksdag?
- A) 201
- B) 349**
- C) 400
- D) 250
4. Vilket av följande är en grundlag?
- A) Regeringsformen**
- B) Brottsbalken
- C) Skollagen
- D) Kommunallagen
5. Vad är brottslighet?
- A) En statlig tjänst
- B) Handlingar som bryter mot lagar**
- C) En typ av penningförfarande
- D) Ett sätt att lösa konflikter
6. Vad innebär mänskliga rättigheter?
- A) Lagar som endast gäller i Sverige
- B) Rättigheter som kan begränsas av staten
- C) Universella rättigheter för alla människor**
- D) Rättigheter för företag
7. Vem kan anklagas för ett brott?
- A) Endast vuxna
- B) Endast medborgare i Sverige
- C) Alla människor, oavsett ålder**
- D) Endast personer med tidigare straffdomar
8. Vad är skillnaden mellan ett brott och en förseelse?
- A) Inga skillnader, båda är samma
- B) Brott är alltid allvarligare än förseelser**
- C) Förseelser är alltid större brott
- D) Det är en skillnad i juridisk terminologi
9. Vilket av följande är ett exempel på ett straffrättsligt brott?
- A) Fusk i skolan
- B) Försummelse av arbetsuppgifter
- C) Stöld**
- D) Klandervärda uttalanden
10. Vad innebär att någon är oskyldig tills motsatsen bevisats?
- A) Människor kan dömas utan bevis
- B) Ingen ska dömas utan bevis**
- C) Det är alltid svårt att bevisa brott
- D) Ingen kan lita på rättssystemet
11. Vad avgör en domstol?
- A) Vad allmänheten tycker
- B) Lagar och bevis**
- C) Politiker

- D) Journalistiska rapporter
12. Vilken lag skyddar minderåriga i ribban av brott?
A) Lagen om socialtjänst
B) Föräldrabalken
C) Lagen om ungdomsvård
D) Lagen om vuxna
13. Vad innebär vårdnadsöverflyttning?
A) Att barn kan välja sina föräldrar
B) Att vårdnaden om ett barn ändras
C) Att brottsliga handlingar begås
D) Att barn sätts i fängelse
14. Vad är straffmyndighetsåldern i Sverige?
A) 10 år
B) 15 år
C) 18 år
D) 12 år
15. Vilken rätt har en åtalad person under rättegången?
A) Rätt till advokat
B) Rätt att vara tyst
C) Rätt att avbryta rättegången
D) Rätt att bestämma domare

Resonerande frågor

1. Hur skulle samhället förändras om lagarna plötsligt togs bort?
Syftet är att eleverna resonerar kring lagars betydelse för struktur och trygghet i samhället.
2. Vad kan konsekvenserna bli av att inte följa lagen?
Här ges elever möjlighet att analysera och förstå riskerna för individ och samhälle.
3. Hur påverkar mänskliga rättigheter lagarna i ett demokratiskt samhälle?
Frågan öppnar för diskussion om relationen mellan rättigheter och lagstiftning.
4. Varför är det viktigt att ha ett rättssäkert system?
Eleverna får möjlighet att diskutera betydelsen av rättssäkerhet för individens frihet.
5. Hur kan man som medborgare påverka lagstiftningen?
Frågan ger utrymme för elever att fundera på medborgarens roll och inflytande.
6. Vad kan vara anledningen till att vissa lagar förändras över tid?
Här kan eleverna reflektera över samhällets utveckling och lagstiftningsprocessen.
7. Hur kan medier påverka uppfattningen om lagar och brott?
Detta ger möjlighet att resonera kring mediernas roll i samhället.
8. Diskutera hur en rättsprocess ser ut från en åtalads perspektiv.

Här kan eleverna sätta sig in i olika perspektiv och resonera om rättssäkerhet.

Bedömning

Faktafrågor ger totalt 15 poäng (1 poäng per rätt svar). Resonerande frågor ger totalt 8 poäng (2 poäng per rätt svar).

- För betyg E krävs totalt **8 poäng**.
- För betyg C krävs totalt **12 poäng** (minst 3 poäng från resonerande frågor).
- För betyg A krävs totalt **18 poäng** (minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Åk. 7 - 9](#), [Samhällskunskap](#)